

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

La fada masovera

Elaborades per Diego Gómez

L A F A D A M A S O V E R A

D E S C R I P C I Ó

Autor: Vicent Marçà

Il·lustrador: Ramon Pla

Edicions Bromera / Alzira, 2002

Col·lecció: EL MICALET GALÀCTIC, núm. 81

Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre 2001

Format: 20,5 x 13 cm, 96 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 10 anys. Especialment recomanat per ser una història senzilla i enginyosa, on els lectors i les lectores poden sentir-se identificats amb la seua temàtica i contingut. Un relat on es demostra que la imaginació pot canviar el món, un món que està fet de coses menudes i que cal veure amb el cor dels infants.

RESUM ARGUMENTAL

La fada masovera presenta la història de Cristina, una xiqueta de huit anys que viu i estudia a Castelló. Els seus pares, Lluís i Anna, compren un mas a Vistabella, i tots els caps de setmana cal anar-hi per tal d'ajudar-los en les faenes de reconstrucció de la casa: portar algun cabàs d'arena, carregar aigua, apilar pedres, pintar alguna cadira, tindre cura del seu germanet Ramonet, etc.

No gaire lluny del seu mas, hi ha un altre que està habitat per un matrimoni vell. Jaume és pastor i Alberta, la seua muller, es fa amiga de Cristina, encara que en un principi la xiqueta pense que és una bruixa o tal vegada una fada.

El diumenge per la vesprada, quan comença el relat, hi ha una situació especial, un tant perillosa per la presència d'una serp verdosa i llarga, que deixa paralizada a la protagonista. Sort que un dels gossos de la tia Alberta (Valent o Roig), intervé i amb els seus lladrucs fa amargar el rèptil.

Cristina pensa que ha conegut una bruixa, i així ho conta als seus companys i companyes de l'escola: Alexis, David, Karima, Adrià... I ho pensa després de visitar la cuina del mas veí, el laboratori autèntic d'una bruixa, segons la protagonista. De dins del rebost, la tia Alberta li donarà un potet menut amb un unguent, que serveix per a unir persones quan estan discutint, untant-les se'ls passarà la malícia i es faran amigues. L'aplicació de l'unguent és tota una realitat per a la xiqueta.

La tia Alberta pensa que és bonica la infantesa i així, li dóna ales a la imaginació de Cristina per tal que siga feliç. Al potet de l'unguent, li succeeixen les ulleres sense vidre, que sempre que te les poses estàs alegre i fan fugir la tristor. I després la motxilla on pots guardar tot el que no t'agrada, qualsevol cosa que et faça estar a desgrat, les accions dolentes...

A poc a poc Cristina va augmentat els lligams afectius amb el mas i, sobretot, amb la tia Alberta, que no para de sorprendre-la. Aquella dona viu d'una manera tan diferent a la seua! Li fa uns regals molt especials i també li conta històries com la del tio Toni *el Coix*, que va viure al seu mas.

La visita de la protagonista al metge, descobreix mitjançant una radiografia, una ombra estranya que desapareix a poc a poc a la seua esquena. Aquest fet precipita la presència del facultatiu a Vistabella, fet que clarament referma els lligams de Cristina amb la vella del mas.

El relat finalitza amb l'excursió de tots els companys i companyes de l'escola al Mas de l'Alberta, on totes i tots aprenen que la imaginació té molt de poder i que cadascú pot portar una motxilla on guardar el que no li agrada.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

La fada masovera és una història plena de senzillesa, que connecta directament amb el món dels xiquets i de les xiquetes. Així cal destacar:

- L'agilitat del relat, on s'alternen les explicacions del narrador –com un protagonista més–, amb els diàlegs i les frases clares, la qual cosa facilita la seua comprensió i ens acostava al missatge que l'autor ens proposa.
- El rerefons del llibre és un context real: la zona de Vistabella on es troba en realitat el Mas de l'Alberta. En ell, l'autor amb la seua família, i altres famílies d'amics i amigues de Castelló han treballat durant molts caps de setmana en el seu condicionament. Durant aquesta tasca han sorgit moltes anècdotes i xicotetes llegendes que formen l'esquelet d'aquest llibre.

També cal esmentar que la temàtica carregada de tonalitats d'imaginació, fa que la seua lectura siga molt empàtica i enllace amb els interessos del nostre alumnat, donat que:

- Prompte el lector o lectora s'introdueix en els móns que representen Cristina i la tia Alberta. Dues visions que semblen distants en un principi, però que, en realitat, van acostant-se segons avança el relat.
- Els diferents esdeveniments i les situacions plantejades, ens apropen al món de la fantasia des de la realitat quotidiana, una realitat que es descobreix sense falsedats, sense aspectes dolents, sense estridències, sense rancors... Una realitat vista amb els ulls nets i brillants de la infantesa.

A la fi, no es tracta d'una contraposició entre el món rural i el món de la ciutat, entre el món dels adults i dels joves. Tot el contrari, *La fada masovera* ens demostra que les tradicions i

el bagatge cultural dels nostres vells són una herència incombustible que cal reconèixer sempre.

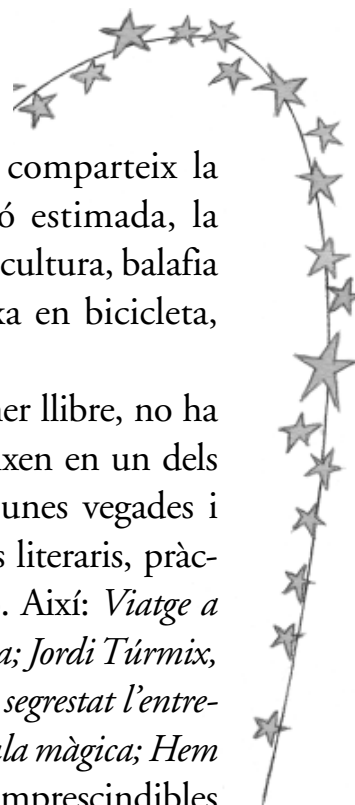
L'AUTOR

Vicent Marçà és un escriptor castellonenc que comparteix la seua tasca com a mestre amb la seua dedicació estimada, la d'escriure històries. Home preocupat per la nostra cultura, balafia imaginació pels quatre costats inclòs quan marxa en bicicleta, el seu esport preferit.

Des de l'any 1995 que va publicar el seu primer llibre, no ha parat de produir històries i relats, que el converteixen en un dels escriptors més coneguts al nostre país. Finalista unes vegades i guanyador d'altres en diferents certàmens i premis literaris, pràcticament tots els anys ens regala alguna producció. Així: *Viatge a l'interior*; *Foc al gran recorregut*; *Història de Vilafartera*; *Jordi Túrmix, aprenent de pirata*; *Guillem Bellés de feres entés*; *Han segrestat l'entrenador*; *La bruixeta Sensedent té un accident*; *La fórmula màgica*; *Hem fet el Tourmalet*; *Flors de plàstic*, etc. són referents imprescindibles d'una literatura infantil i juvenil en valencià que ens projecta cap el futur. Amb *La fada masovera* va ser guardonat amb el Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre de l'any 2001.

L'IL·LUSTRADOR

Ramon Pla naix a València el 1974. Ha estudiat ensenyaments artístics a l'Escola d'Artesans i disseny gràfic i il·lustració a l'Escola d'Arts aplicades i Oficis Artístics de València. La seua trajectòria se centra en el còmic. En aquest terreny ha publicat dos *comics-books* per a *Imágenes Comics* i ha fet diverses exposicions col·lectives. Així ha il·lustrat títols com *Billy Budd, el mariner* i *La draga Draga*. En l'actualitat compagina la seua tasca d'il·lustrador amb la de dissenyador en la firma Porcelanas Lladró.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Unes propostes didàctiques han de ser un instrument flexible i suggeridor, una eina de motivació al servei del professorat i de l'alumnat. No han de ser un grup tancat d'exercicis que s'hagen d'aplicar tal i com ens arriben a les mans. Cal que, en la mesura que siguem capaços, les convertim en un seguit d'activitats plausibles per a l'alumnat. En conseqüència, no han de tenir com a únic objectiu transmetre coneixements més o menys acadèmics, sinó també promoure l'enriquiment intel·lectual, ètic i estètic dels xiquets i de les xiquetes de les nostres escoles.

Per aquesta raó, les propostes didàctiques d'aquesta col·lecció es presenten separades del llibre de lectura, per deixar al criteri de la mestra o del mestre les possibilitats d'usar-les una vegada llegida la història. Encara que les propostes han estat elaborades pensant en el currículum escolar del Tercer Cicle de Primària, seria convenient fer una tria entre els exercicis i jocs proposats, sempre tenint en compte les necessitats, els gustos, les possibilitats i els interessos del nostre alumnat. Així mateix, aquestes propostes són ampliables o modificables en qualsevol aspecte.

La majoria dels educadors i de les educadores som conscients que, encara que la lectura és una activitat recreativa i lúdica, també ho és instructiva. Per tant, forma part de la nostra tasca el fet d'aconseguir que els nostres alumnes esdevinguin lectors i lectores. Però cal ser conscients que això només serà possible si els introduïm en l'hàbit lector d'una manera lúdica, sense oblidar que quan llegim, també aprenem tots i totes diferents continguts.

Les diferents activitats, que a continuació es presenten de forma barrejada, podríem agrupar-les, sense comptar amb la fitxa de lectura, al voltant de quatre grups temàtics:

- *Repàs del relat*: intenten avaluar el grau de coneixement de la narració mitjançant activitats amb cert tarannà de comprovació.

- *Jocs de llengua*: adquisició de continguts propis de l'àrea de llenguatge.
- *Integrar llengua i contingut*: aprenem diferents conceptes, procediments i actituds d'altres àrees, aprofitant les diferents temàtiques que es presenten en la lectura.
- *Intenció extraescolar*: es tracta de possibilitats de treball en grup, i/o amb el suport de la família o de la comunitat educativa, que tenen una projecció fora de l'aula.

Tornem a repetir que aquestes propostes són una petita guia de recursos, que el professorat pot utilitzar segons el context en què treballa, però cal esmentar que sempre serà necessari certa dosi d'imaginació, la qual, recordem, és bàsica per a formar lectors i lectores de futur.

SOLUCIONS

activitat 2: sopa de lletres

F	O	G	U	E	R	S	S
R	O	P	I	P	T	I	T
I	S	R	Z	M	L	O	O
G	V	Q	N	A	O	L	P
O	P	U	A	R	B	L	S
R	O	J	H	E	T	A	E
I	L	I	E	N	I	S	F
F	I	C	L	A	J	D	R
I	E	A	N	R	A	U	I
C	X	S	O	G	L	A	S

activitat 4: exclamacions en valencià.

CASTELLÀ

¡cuidado!
¡lo que faltaba!
¡ojalá!
¡vale!
¡vamos!
¡ya basta!

VALENCIÀ

compte!, vigila!
això si que no!
tant de bo!
d'acord!
anem!
prou!

activitat 7: les parts de l'ordinador.

Mou la fletxa per la pantalla.
Dibuixa al paper allò que hem fet.
Per a veure que fa l'ordinador.
Per a escriure lletres i números.
És el cervell de l'ordinador.
Guarda els textos i dibuixos.

RATOLÍ
IMPRESORA
PANTALLA
TECLAT
UNITAT CENTRAL
DISQUET

activitat 11: completar frases.

Ramon és el seu germanet d'**un** any i **pocs** mesos.
Totes les feines es poden **aprendre**, ningú no naix **sabut**.
Hi havia una **ombra** estranya darrere **les costelles** i la columna **vertebral** que no hi devia estar.
Li puc donar **te de roca** per al dolor de **ventre**, corfa de saüc per **al mal de cap** i caragols per **als queixals trencats**.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

---

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA: .....

AUTOR/A: .....

IL·LUSTRADOR/A: .....

EDITORIAL: .....

COL·LECCIÓ ..... NÚM.: .....

1. Pensa un títol diferent per a *La fada masovera* i dissenya en un full una nova portada per al llibre que has llegit.

2. De totes les coses que la tia Alberta li dóna a Cristina, quina és la que més t'ha agradat? Per què?

.....
.....
.....
.....

3. Ompli aquesta graella, amb tots els noms que recordes, dels protagonistes d'aquesta història.

De la família i el mas	De l'escola	Altres

4. Si hagueres de recomanar l'obra a un amic o amiga, què li diries?

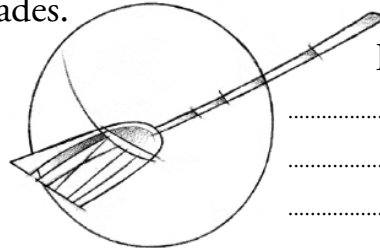
.....
.....
.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Cristina pensava que la tia Alberta era una bruixa, o tal vegada una fada. Escriu algunes de les diferències que hi ha entre les bruixes i les fades.

BRUIXES

.....
 .....
 .....

FADES

.....
 .....
 .....

2. Descobreix 6 coses que hi havia a la cuina de la tia Alberta.

F	O	G	U	E	R	S	S
R	O	P	I	P	T	I	T
I	S	R	Z	M	L	O	O
G	V	Q	N	A	O	L	P
O	P	U	A	R	B	L	S
R	O	J	H	E	T	A	E
I	L	I	E	N	I	S	F
F	I	C	L	A	J	D	R
I	E	A	N	R	A	U	I
C	X	S	O	G	L	A	S

3. Hi ha adhesius amb dites i frases fetes dels pobles. Escriu alguns exemples que conegues.

“Vistabella a un pas del cel.”

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

“Carcaixent i dolces.”

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

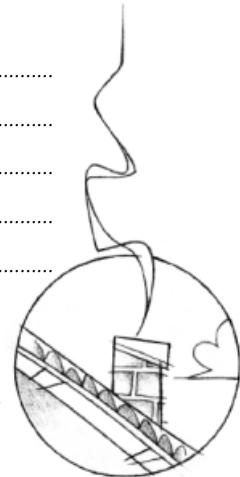
4. Botovadéu!, és una exclamació que utilitza la tia Alberta. Moltes vegades utilitzem exclamacions incorrectes copiades del castellà. Esbrina com serien les següents en valencià.

CASTELLÀ

¡cuidado!
¡lo que faltaba!
¡ojalá!
¡vale!
¡vamos!
¡ya basta!

VALENCIÀ

compte!, vigila!
 .....
 .....
 .....
 .....

5. Al País Valencià hi ha tres tipus de cases rurals característiques: el mas, la barraca i el riurau. Cal buscar informació de cadascuna i completar aquesta graella.

ASPECTES A TREBALLAR	EL MAS	LA BARRACA	EL RIURAU
Dibuix			
Característiques			
Territori on la trobem			

6. Les persones majors dels nostres pobles coneixen molt bé la utilitat de les herbes medicinals. Investiga i escriu sobre alguna d'elles.

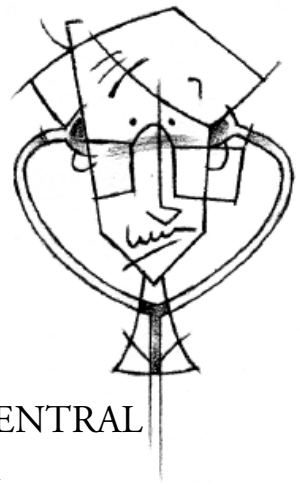
.....
.....
.....
.....
.....

7. El metge que buida la motxilla de Cristina té un ordinador d'última generació. Ara veurem què saps d'ordinadors: relaciona les columnes.

Mou la fletxa per la pantalla.
Dibuixa al paper allò que hem fet.
Per a veure que fa l'ordinador.
Per a escriure lletres i números.
És el cervell de l'ordinador.
Guarda els textos i dibuixos.

TECLAT
DISQUET
RATOLÍ
UNITAT CENTRAL
PANTALLA
IMPRESORA

8. Cristina cau malalta i no va a l'escola. Alguna vegada has estat malalt o malalta? Escriu les vivències que recordes.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. Moltes vegades per a expressar un estat d'ànim utilitzem una comparació o metàfora. Llig i relaciona.

<i>Cara de pomes agres</i>	<i>ser curios o curiosa</i>
<i>Estar com a gats i gossos</i>	<i>estar enfadat</i>
<i>Tenir bona mà</i>	<i>estar content</i>
<i>Ficar el nas</i>	<i>estar sempre barallant-se</i>
<i>Cara de peres dolces</i>	<i>saber fer bé les coses</i>

10. La mare de Cristina fa paella el diumenge. Vols ser tu el cuiner o la cuinera? Completa aquesta recepta de cuina. Si et fa falta demana ajuda.

INGREDIENTS

.....

.....

.....

.....

ELABORACIÓ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Completa aquestes frases i podràs comprovar si recordes la lectura de *La fada masovera*.

Ramon és el seu germanet d'..... any i ..... mesos.

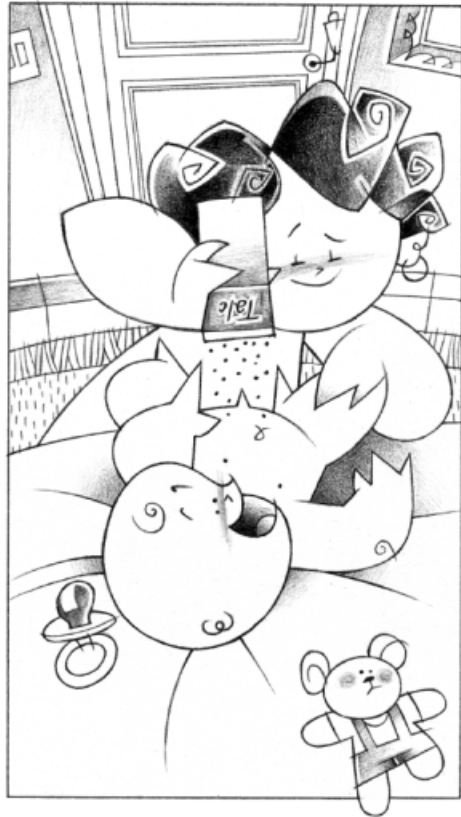
Totes les feines es poden ....., ningú no naix .....

Hi havia una ..... estranya darrere ..... i la columna ..... que no hi devia estar.

Li puc donar ..... per al dolor de ....., corfa de saüc per ..... i caragols per .....

12. Observa aquesta il·lustració i escriu què faries tu si hagueres de canviar el paquet al teu germanet o germaneta.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

13. **activitats en família i comunitat.** Segons les possibilitats organitzatives i de participació de les famílies i la comunitat educativa, es podria intentar muntar una exposició d'aparells, màquines, estris i materials antics de casa i de l'escola:

CASA

ràdios, molinets de café, morters,
maquinetes de picar tabac
i fer cigarrets,
fanals, espelmes, setrills,
fotografies antigues,
estris de cuina, etc.

ESCOLA

materials de laboratori,
de dibuix, de geografia,
llibres de text, murals,
etc.

14. Observa la fotografia real del Mas de l'Alberta. Fes una breu descripció del que veus. Recorda el que conta el narrador de *La fada masovera* sobre les construccions en pedra.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

---

15. Per a més informació sobre Vistabella i l'entorn del Penyagolosa i del Mas de l'Alberta, podeu consultar les pàgines següents de la xarxa Internet.

www.dipc.as.es

www.biwe.es

www.map.es

www.combios.es/valencia/alcaten